

پیامدهای دلاریزه شدن اقتصاد بر افزایش تورم و نارضایتی‌های اجتماعی مطالعه موردی: کشور آرژانتین

حسین زمانی میقان

۱- دانشجوی دکتری، رشته اقتصاد ایران، دانشگاه آزاد واحد فیروزکوه، Hзамani69@gmail.com

خلاصه

یکی از سیاست‌های اقتصادی در کشورهای مختلف، دلاریزه کردن اقتصاد است. این سیاست عمدتاً مبتنی بر اصول نئولیبرالی است که با هدف مقابله با چالش‌های اقتصادی به اجرا درمی‌آید. با این حال این سیاست در تمام کشورها بازخوردهای یکسان و مثبت نداشته است. دلاری سازی در آرژانتین یکی از مهم‌ترین و چالش‌برانگیزترین سیاست‌های اقتصادی بوده است که پیامدهای قابل توجهی به دنبال داشته، دولت آرژانتین در واکنش به بحران‌های مالی چند دهه‌ای که شامل تورم‌های بالا، بدهی‌های خارجی و کاهش ارزش پول ملی بود، تصمیم به اعمال سیاست‌هایی در جهت تقویت استفاده از دلار در اقتصاد گرفت. حال در این پژوهش سؤال اصلی این است که دلاری سازی در آرژانتین چه پیامدهای اقتصادی و اجتماعی به همراه داشته است؟ نتایج نشان می‌دهد که دلاری سازی در آرژانتین موجب از دست دادن کنترل بر سیاست پولی مستقل و افزایش وابستگی به اقتصاد آمریکا شد که این امر کشور را آسیب‌پذیرتر در برابر شوک‌های خارجی و بحران‌های اقتصادی کرد و انعطاف‌پذیری اقتصاد در برابر تغییرات جهانی را کاهش داد. این وابستگی شدید به اقتصاد خارجی موجب افزایش شکنندگی اقتصاد و کاهش رقابت‌پذیری صادراتی شد. همچنین، این سیاست به تشدید نابرابری اقتصادی و شکاف طبقاتی انجامید، به‌ویژه برای اقشار کم‌درآمد که با افزایش هزینه‌های زندگی مواجه شدند و اعتماد عمومی به دولت کاهش یافت. درنهایت، دلاری سازی فشار بیشتری بر قشر ضعیف جامعه وارد کرده و نارضایتی‌های اجتماعی را افزایش داده است.

کلمات کلیدی: اقتصاد، دلار، دلاریزه شدن، تورم، بدهی خارجی

۱. مقدمه

در دهه‌های اخیر، موضوع دلاری سازی به‌طور گسترده‌ای به‌عنوان یکی از راهکارهای مدیریت سیاست پولی و مقابله با بحران‌های اقتصادی، به‌ویژه در کشورهای آمریکای لاتین، مطرح شده است. دلاری سازی به معنای استفاده گسترده و رسمی از دلار آمریکا به‌عنوان ارز اصلی یا مکمل در یک کشور است. این فرآیند معمولاً شامل کنار گذاشتن ارز ملی و جایگزینی آن با دلار می‌شود و هدف اصلی آن، ایجاد ثبات اقتصادی، کاهش تورم و افزایش اعتماد عمومی و سرمایه‌گذاران خارجی است. کشورهای مختلفی، از جمله پاناما در سال ۱۹۹۴، اکوادور در سال ۲۰۰۰ و السالوادور در سال ۲۰۰۱، به این مسیر روی آورده‌اند. این کشورها با حذف ارز ملی و پذیرش دلار، تلاش کرده‌اند از مزایای بالقوه‌ای چون ثبات پولی، کاهش هزینه‌های مبادلات ارزی و جلب اعتماد سرمایه‌گذاران خارجی بهره‌مند شوند. در این میان، دلاری سازی در کشورهای درحال توسعه، به‌ویژه آن‌هایی که با چالش‌هایی نظیر تورم مزمن، نوسانات شدید ارزی و بحران‌های مالی روبه‌رو هستند، بیشتر مورد توجه قرار گرفته است.

در بستر این تجربیات، آرژانتین یکی از کشورهایی است که به دلاری سازی به‌عنوان راه‌حلی برای مقابله با مشکلات ساختاری اقتصاد خود نگاه کرده است. این کشور در دهه‌های اخیر با بحران‌های اقتصادی متعدد، تورم افسارگسیخته، کاهش ارزش پزو و عدم اعتماد به سیاست‌های پولی و مالی مواجه بوده است. شرایط خاص آرژانتین، شامل سابقه‌ای طولانی از بی‌ثباتی اقتصادی، بدهی‌های خارجی سنگین و ناکارآمدی در مدیریت سیاست‌های پولی، باعث شد که ایده دلاری سازی به‌عنوان یک ابزار ممکن برای کاهش تورم و دستیابی به ثبات اقتصادی مطرح شود. به عبارت دقیق‌تر دلاریزه شدن اقتصاد در آرژانتین موضوعی تازه نیست. در دهه ۱۹۹۰، تحت رهبری کارلوس منم و وزیر اقتصاد او، دومینگو کاوالی، آرژانتین سیاست‌هایی را اجرا کرد که به‌نوعی دلاری سازی جزئی منجر شد. در این دوره، پزو با دلار به‌صورت یک‌به‌یک تثبیت شد تا تورم مهار و ثبات اقتصادی ایجاد شود. هرچند این سیاست در کوتاه‌مدت اثراتی مثبت داشت، اما در درازمدت باعث بروز مشکلاتی چون کاهش رقابت‌پذیری صادراتی، افزایش بدهی خارجی و بحران مالی شدید در سال ۲۰۰۱ شد که اقتصاد کشور را به فروپاشی کشاند. با این حال دلاریزه شدن اقتصاد آرژانتین به‌صورت غیررسمی و جزئی ادامه یافت، زیرا پس از فروپاشی نظام ارزی یک‌به‌یک، دلار به‌عنوان ذخیره ارزش و واحد محاسبه در بسیاری از معاملات اقتصادی نقش کلیدی پیدا کرد. اگرچه دولت‌های مختلف تلاش‌هایی برای تقویت پزو و کاهش وابستگی به دلار انجام دادند، اما تورم مداوم، کاهش ارزش پزو و بی‌اعتمادی عمومی موجب شد دلار همچنان جایگاه برجسته‌ای در اقتصاد آرژانتین داشته باشد. در این بازه، دلاریزه شدن عمده‌تاً غیررسمی باقی ماند، اما از ۲۰۲۳، با وعده‌های دولت جدید برای دلاری سازی کامل، این روند دوباره در کانون توجه قرار گرفت. میلی که دلاریزه کردن کامل اقتصاد را یکی از وعده‌های انتخاباتی خود قرار داده بود، این سیاست را به‌عنوان راهی برای کنترل تورم و احیای اعتماد عمومی ارائه می‌کند. شرایط فعلی آرژانتین، شامل تورم شدید، کاهش ارزش پزو و بحران بدهی خارجی، دوباره این بحث را در میان سیاست‌گذاران و جامعه اقتصادی این کشور احیا کرده است. باوجود تجربه تلخ گذشته، دولت جدید معتقد است که دلاری سازی می‌تواند راهی برای خروج از بحران اقتصادی باشد، هرچند منتقدان نسبت به عواقب بلندمدت آن هشدار می‌دهند.

از این‌رو این پژوهش به دنبال تحلیل دقیق و جامع پیامدهای دلاریزه شدن در آرژانتین است. سؤال اصلی این است که دلاری سازی در آرژانتین چه پیامدهای اقتصادی و اجتماعی به همراه داشته است؟ با در نظر گرفتن اینکه برخلاف کشورهایی مانند پاناما یا اکوادور که دلاری سازی را در شرایط نسبی ثبات اقتصادی انجام دادند، آرژانتین در بستر تورم مزمن، بدهی‌های سنگین خارجی و عدم اعتماد عمومی به سیاست‌گذاری‌های اقتصادی، وارد این فرآیند شد. این شرایط باعث شد که آرژانتین نه تنها استقلال سیاست پولی خود را از دست بدهد، بلکه با توجه به شکنندگی اقتصاد و نابرابری‌های موجود، وابستگی بیشتری به اقتصاد آمریکا پیدا کند و فشارهای اجتماعی و اقتصادی شدیدتری را متحمل شود. فرضیه

پژوهش این است که دلاری سازی در آرژانتین نه تنها به کاهش تورم و ایجاد ثبات اقتصادی منجر نشده، بلکه با افزایش وابستگی به اقتصاد آمریکا و کاهش کنترل بر سیاست پولی، موجب تشدید نابرابری اقتصادی، کاهش رقابت پذیری صادراتی و افزایش نارضایتی‌های اجتماعی شده است. این پژوهش به روش توصیفی-تحلیلی و با اسناد کتابخانه‌ای گردآوری شده است.

۲. مفهوم دلاریزه شدن

دلاریزه شدن اقتصاد به استفاده گسترده از دلار آمریکا در مبادلات داخلی و خارجی اطلاق می‌شود که می‌تواند تأثیرات مثبت و منفی زیادی بر کشورهای مختلف بگذارد. این پدیده تحت تأثیر عواملی همچون وابستگی به اقتصاد جهانی، ساختار اقتصادی داخلی و شرایط سیاسی قرار دارد. ریشه‌های این روند به نیمه دوم قرن بیستم برمی‌گردد، زمانی که کشورهای اروپایی پس از جنگ جهانی اول به بازسازی اقتصادی نیاز داشتند. در این شرایط، ارزهایی چون پوند استرلینگ و فرانک فرانسه از قدرت افتادند و دلار آمریکا جایگزین قدرتمندی شد. از سال ۱۹۲۰ دلار به عنوان ارز بین‌المللی شناخته شد و در سال ۱۹۴۴ با سیستم برتون وودز به ارز ذخیره جهانی تبدیل گردید. پس از توافق ۱۹۷۰ میان آمریکا و عربستان سعودی، دلار در تجارت جهانی تثبیت شد و رقابت با سایر ارزها کاهش یافت. این روند موجب افزایش وابستگی کشورهای مختلف به دلار و تقویت موقعیت آن در اقتصاد جهانی شد [۱].

به نظر می‌رسد مفهوم «دلاری سازی» از اوایل دهه ۱۹۷۰ دچار تغییراتی شده است. در ابتدا، از اصطلاح «جایگزینی ارز» برای توصیف تقاضای مردم یک کشور برای ارز خارجی استفاده می‌شد. بیشتر مطالعات مربوط به جایگزینی ارز، تجربیات کشورهای آمریکای لاتین در دهه‌های ۱۹۷۰ و ۱۹۸۰ را بررسی می‌کنند. به دلیل ترجیح گسترده مردم آمریکای لاتین برای دلار آمریکا، اصطلاح «دلاری سازی» به وجود آمد تا به عنوان جایگزینی برای ارز خارجی شناخته شود. در این دوره، اصطلاحات «جایگزینی ارز» و «دلاری سازی» معمولاً به جای هم استفاده می‌شدند. در دهه ۱۹۹۰، دلاری سازی به معنای قانونی پذیری دلار آمریکا به عنوان ارز داخلی کشورها تغییر یافت. در اینجا دو نوع اصلی دلاری سازی وجود دارد: دلاری سازی رسمی یا کامل و دلاری سازی غیررسمی یا ناقص. در دلاری سازی رسمی، مقامات پولی دلار آمریکا را به عنوان ارز قانونی برای تمامی تراکنش‌ها می‌پذیرند. در این حالت، دلار آمریکا همه کارکردهای پول داخلی را دارد: واحد حساب، وسیله تبادل و ذخیره ارزش؛ اما در دلاری سازی غیررسمی یا ناقص، افراد ارز داخلی را با ارز خارجی جایگزین می‌کنند تا تراکنش‌ها را انجام دهند و دارایی‌های مالی خود را تقسیم کنند. در این موارد، مقامات پولی لزوماً از دلاری سازی حمایت نمی‌کنند و آن را تشویق نمی‌کنند. دلاری سازی ناقص معمولاً پاسخی به نیاز برای حفظ قدرت خرید دارایی‌ها و درآمدها در برابر تأثیرات تورم بالا است [۲].

بنابراین می‌توان دلاری سازی را به دو نوع اصلی تقسیم کرد: دلاری سازی بدون کنترل ارزی و بدون مداخله پولی (مانند پاناما) و دلاری سازی با کنترل ارزی و مداخله پولی (مانند چین و کوبا). در نوع اول، تغییرات در نرخ ارز به صورت خودکار و مطابق با تغییرات بازار انجام می‌گیرد، در حالی که در نوع دوم، کنترل‌های ارزی و مداخله بانک مرکزی به تغییرات در پایه پولی تأثیر می‌گذارد. این تمایز باعث می‌شود تا دلاری سازی بسته به وجود یا عدم وجود کنترل‌های ارزی و مداخله پولی، با اثرات متفاوتی بر اقتصاد روبرو شود. دلاری سازی کامل به عنوان یکی از سیاست‌های مورد بحث در کشورهای آمریکای لاتین که با تورم و بی‌ثباتی اقتصادی مواجه‌اند، مطرح شده است. یکی از مزایای اصلی دلاری سازی کامل در کوتاه‌مدت، کاهش نرخ تورم و کاهش انتظارات تورمی است. همچنین، اعتماد به سیاست‌های پولی و پایبندی به سیاست‌های تثبیت

قیمت افزایش می‌یابد. با دلاری سازی کامل، مقامات پولی کنترل نرخ بهره و عرضه پول را از دست می‌دهند و این ممکن است به‌عنوان یک مزیت در کشورهایی با تورم شدید تلقی شود. [۳]. باین حال دلاریزه شدن آثار منفی متعددی دارد که شامل: ۱- کاهش تقاضا و ارزش پول ملی ۲- کاهش اثربخشی سیاست‌های پولی و ۳- ناتوانی دولت در مدیریت اقتصاد کلان است [۴]. در ادامه به بررسی دلاریزه شدن اقتصاد آرژانتین پرداخته خواهد شد.

۳. سیر تطور دلاری سازی اقتصاد آرژانتین

دلاریزه شدن اقتصاد آرژانتین در طول دهه‌های مختلف به‌عنوان یک استراتژی برای مقابله با تورم و بحران‌های مالی اعمال شد. از سال ۱۹۶۰ تا ۱۹۹۱، آرژانتین شاهد آزادسازی بازارهای مالی و افزایش بدهی خارجی بود که در نهایت به بحران بدهی ۱۹۸۲ و تورم بسیار بالا منجر شد. با ایجاد هیئت ارزی در سال ۱۹۹۱، تورم کاهش یافت، اما بحران مالی و پیش‌فرض بدهی در سال ۲۰۰۱ باعث فروپاشی این ساختار شد. از ۲۰۰۲ به بعد، آرژانتین تلاش کرد بدهی خود را بازسازی کند، اما کسری بودجه و بدهی همچنان افزایش یافت و رشد اقتصادی پایدار نبود. این دلاریزه شدن اقتصاد، تأثیرات مهمی بر آرژانتین داشت. وابستگی به دلار باعث افزایش بدهی خارجی و آسیب‌پذیری در برابر نوسانات نرخ ارز شد. همچنین، تغییرات در ساختار بدهی و افزایش بدهی کوتاه‌مدت، ریسک‌های تجدید ساختار بدهی را افزایش داد. علاوه بر این، رشد اقتصادی به دلیل کاهش تنوع تولید و سرمایه‌گذاری محدود شد و در نهایت، با وجود کاهش تورم در برخی دوره‌ها، این سیاست نتوانست ثبات اقتصادی پایدار ایجاد کند و آثار منفی طولانی‌مدتی بر اقتصاد کشور داشت. جایگزینی ارز (استفاده از ارز خارجی به جای پول داخلی) و دلاری شدن (استفاده از دلار به‌عنوان واحد اندازه‌گیری) در اقتصادهایی با تورم و کاهش ارزش بالا، مانند آرژانتین، موضوع بررسی‌های بسیاری بوده است. از اوایل دهه ۱۹۸۰، تورم شدید و کاهش ارزش پزو، نگرانی سیاست‌گذاران و مردم را برانگیخته است. به‌ویژه در سال‌های ۱۹۸۸ تا ۱۹۹۲، داده‌های سه‌ماهه نشان داد که تورم مداوم به کاهش تقاضا برای پزو و افزایش دائمی دارایی‌های دلاری منجر شده است. شتاب قیمت‌ها که در اوایل دهه ۱۹۸۰ شدید بود تا اواسط سال ۱۹۸۵ کاهش یافت اما اثرات بلندمدت باقی ماند [۵]

دلاریزه شدن اقتصاد آرژانتین که در دهه ۱۹۹۰ آغاز شد، به‌عنوان یک راه‌حل برای کنترل تورم و بحران‌های اقتصادی، در ابتدا نتایج مثبتی از جمله کاهش تورم و ثبات نسبی اقتصادی به همراه داشت. باین حال، این سیاست در بلندمدت به ایجاد مشکلات بزرگ‌تری منجر شد که تأثیرات منفی آن در دهه‌های بعدی به‌وضوح نمایان شد. در اوایل دهه ۱۹۹۰، برای حل مشکلات اقتصادی، آرژانتین یک طرح ثبات ارزی با استفاده از دلار به‌عنوان واحد پولی اصلی کشور معرفی کرد. هدف از این کار کاهش تورم افسارگسیخته و افزایش اعتماد به اقتصاد بود. باین حال، این سیاست وابستگی شدید به دلار را به همراه داشت و دولت برای تأمین مالی کسری بودجه خود مجبور به استقراض‌های خارجی شد. این امر منجر به افزایش بدهی‌های خارجی و وابستگی به منابع مالی جهانی شد. زمانی که قیمت دلار دچار نوسان شد یا نرخ‌های بهره در بازارهای جهانی افزایش یافت، اقتصاد آرژانتین به‌شدت آسیب‌پذیر شد. یکی از تأثیرات منفی عمده دلاریزه شدن، افزایش شکنندگی اقتصاد در برابر بحران‌های مالی جهانی بود. آرژانتین با استفاده از دلار به‌عنوان ارز رسمی خود، دیگر قادر به تنظیم و کنترل سیاست‌های پولی و ارزی داخلی نبود و این مسئله اقتصاد را در برابر نوسانات جهانی حساس کرد. در دوره‌های بحرانی مانند بحران مالی ۲۰۰۱، این وابستگی به دلار باعث شد که کشور نتواند به‌راحتی نقدینگی موردنیاز خود را تأمین کند و در نهایت بحران ارزی و فروپاشی سیستم مالی کشور را رقم زد. علاوه بر این، دلاریزه شدن باعث افزایش هزینه‌های مالی برای دولت شد. در شرایطی که دولت نیاز به چاپ پول برای تأمین کسری بودجه داشت، استفاده از دلار این امکان را از او سلب کرده بود؛ بنابراین، دولت مجبور شد تا بدهی‌های خارجی بیشتری ایجاد کند که در نهایت منجر به افزایش بار بدهی‌ها و نرخ‌های بهره شد. در نهایت، دلاریزه شدن اقتصاد آرژانتین اگرچه به‌طور موقت به کنترل تورم کمک کرد، اما در بلندمدت موجب افزایش وابستگی به بازارهای جهانی، افزایش بدهی‌های خارجی و آسیب‌پذیری شدید به بحران‌های مالی

شد. این روند، به جای حل مشکلات اقتصادی، باعث ایجاد بحران‌های مالی جدید و فروپاشی اقتصادی در دوره‌های بعدی شد. در سال ۱۹۹۱، آرژانتین سیستم هیئت ارزی را برای تثبیت اقتصاد و کنترل تورم معرفی کرد، اما این سیاست در بلندمدت مشکلاتی ایجاد کرد. با ثابت بودن نرخ برابری پزو به دلار، دولت نتوانست در برابر بحران‌ها واکنش مناسبی نشان دهد. بحران آسیای شرقی ۱۹۹۷-۱۹۹۸ و بحران اقتصادی ۲۰۰۱ منجر به افزایش بدهی خارجی و ورشکستگی کشور شد. در سال ۲۰۰۱، سیستم بانکی دچار بحران شد و مردم هجوم آوردند برای برداشت سپرده‌ها. بدهی خارجی و اوراق قرضه با نرخ‌های بهره بالا فشار زیادی به دولت وارد کرد. در پی بحران‌ها، تورم از ۲۰۰۱ تا ۲۰۱۷ به طور متوسط ۲۵ درصد در سال رسید. تلاش‌ها برای تجدید ساختار بدهی‌ها در سال‌های ۲۰۰۵ و ۲۰۱۰ تا حدی موفق بود، اما اثرات منفی بحران‌ها همچنان باقی ماند. این سیاست‌ها در کوتاه‌مدت مفید بودند، اما در بلندمدت به دلیل وابستگی به بدهی‌های خارجی و عدم انعطاف‌پذیری اقتصادی، منجر به بحران‌های مالی و اجتماعی سنگینی شد [۶]

مایلی تجسم رشد پوپولیسیم راست‌گرا است که با مخالفت صریح خود با چین و رویکرد غرب‌گرایانه‌اش، موضعی متفاوت از پیشینیان خود اتخاذ کرده است. او آرژانتین را از طرح پیوستن به ائتلاف بریکس خارج کرده و به جای آن، خواستار پیوستن به ناتو به عنوان شریک جهانی و تعقیب سیاست دلاریزه شدن به صورت رادیکالی شده است. این تصمیمات او روابط نزدیک با ایالات متحده را تقویت کرده و مقامات آمریکایی از جمله آنتونی بلینکن و ژنرال لورا ریچاردسون به آرژانتین سفر کرده‌اند. همچنین او دسترسی مستقیم به مقامات آمریکایی از جمله سفیر ایالات متحده، مارک استنلی، از طریق واتس‌آپ دارد. به هر حال همان‌طور که ذکر شد مایلی در عین حال سیاست‌های اقتصادی خود را حول دیدگاه‌های راست‌گرایانه و ضد سوسیالیستی بنا کرده است. او معتقد است که باید با ایدئولوژی‌هایی که غرب را به سوی بحران سوق داده‌اند، مقابله کرد و به همین دلیل، در کنفرانس‌هایی مانند داووس شرکت کرده و از دیدگاه‌های خود دفاع کرده است. مایلی در حال حاضر با طرح‌های رادیکالی اقتصادی خود، در حال انجام اصلاحات سخت‌گیرانه است [۷]

جدول ۱- دوره‌های دلاریزه شدن اقتصاد آرژانتین

آثار و پیامدها	اتفاقات و سیاست‌ها	دهه
- بحران بدهی و تورم شدید - وابستگی به قرض‌های خارجی و آسیب‌پذیری اقتصادی افزایش یافت.	- آزادسازی بازارهای مالی و افزایش بدهی خارجی. - بحران بدهی ۱۹۸۲ و تورم بالا	دهه ۱۹۶۰-۱۹۸۰
- کاهش تورم و افزایش ثبات اقتصادی در کوتاه‌مدت - افزایش بدهی‌های خارجی و وابستگی به دلار - آسیب‌پذیری در برابر بحران‌ها.	- معرفی سیستم هیئت ارزی در ۱۹۹۱. - دلاریزه شدن و پیوند پزو به دلار برای کاهش تورم.	دهه ۱۹۹۰
- بحران مالی ۲۰۰۱ منجر به تورم و نکول^۱ - افزایش بدهی خارجی و فشار مالی. - مشکلات ناشی از وابستگی به دلار.	- بحران اقتصادی ۲۰۰۱ و فروپاشی سیستم مالی - تورم بالا و بحران‌های مالی مکرر.	دهه ۲۰۰۰
- اثرات منفی بحران‌های گذشته همچنان باقی ماند. - وابستگی به بدهی‌های خارجی و کاهش انعطاف‌پذیری اقتصادی.	تلاش‌ها برای تجدید ساختار بدهی‌ها (۲۰۰۵ و ۲۰۱۰)	دهه ۲۰۱۰
- نگرانی‌ها از افزایش بدهی و آسیب‌پذیری در برابر شوک‌های خارجی. - کاهش رقابت‌پذیری صادراتی. - عدم حل مشکلات ساختاری.	- بحث‌های جدید درباره دلاری سازی دوباره اقتصاد - پیشنهادات به‌عنوان راه‌حل برای تورم و ثبات.	دهه ۲۰۲۰

منبع: [۷]

۴. پیامدهای دلاریزه شدن اقتصاد آرژانتین

۴.۱ از دست رفتن سیاست پولی مستقل

دلاریزه شدن اقتصاد آرژانتین به معنی جایگزینی کامل پزو با دلار است که به بانک مرکزی آرژانتین اجازه سیاست‌گذاری پولی مستقل را نمی‌دهد. این وضعیت می‌تواند توانایی دولت در مدیریت بحران‌های اقتصادی داخلی را محدود کند. در صورت بروز رکود یا تورم جهانی در اقتصاد ایالات متحده، آرژانتین نیز بدون امکان تنظیم نرخ بهره یا چاپ پول، آسیب خواهد دید. از دست رفتن سیاست پولی مستقل یکی از مهم‌ترین پیامدهای دلاری سازی است. در آرژانتین، بانک مرکزی برای کنترل تورم از ابزارهایی مانند نرخ بهره لترزدی لیکویداد^۲ استفاده می‌کند، اما نرخ‌های بهره فعلی نشان‌دهنده ناکارآمدی این ابزارها هستند. نرخ بهره اسمی ۹۷٪ و نرخ بهره مؤثر سالانه ۱۵۵٪ شاهدهی بر این ناکارآمدی هستند. علاوه

^۱ نکول به معنای عدم توانایی یا امتناع یک کشور، شرکت یا فرد از پرداخت بدهی‌های خود در سررسید تعیین شده است.

^۲ LELIQ به اوراقی اطلاق می‌شود که بانک مرکزی آرژانتین منتشر می‌کند و بانک‌ها آن‌ها را خریداری می‌کنند. هدف اصلی این ابزار، کنترل نرخ بهره و نرخ تورم و مدیریت نقدینگی در بازار است.

براین، بدهی‌های بانک مرکزی آرژانتین، به بیش از ۳۰ میلیارد دلار رسیده است و این بحران نشان می‌دهد که بانک مرکزی قادر به حفظ استقلال پولی نیست [۸]

نکته‌ای که لازم است بیان شود مقایسه دلاریزه شدن در اکوادور و السالوادور با آرژانتین است. باید گفت دلاریزه شدن در اکوادور و السالوادور بدون نیاز به تأمین کامل دلار برای پایه پولی انجام شد، اما شرایط آرژانتین متفاوت است. در سال ۲۰۰۰، اکوادور صرفاً با اعلام دلاریزه شدن، موجی از سپرده‌گذاری دلارها در بانک‌ها را تجربه کرد، درحالی‌که آرژانتین با کمبود اعتماد عمومی به بانک‌ها و نرخ بهره منفی مواجه است. اکوادور در شرایطی دلاری شد که بدهی‌های بانک مرکزی آن از ذخایر بین‌المللی فراتر بود. باوجود پیش‌بینی‌های بدبینانه، فرآیند دلاری سازی این کشور از طریق مبادله تدریجی سوکر با دلار طی ۹ ماه انجام شد، بدون اینکه نیاز به نقدینگی کامل در روز اول باشد. مردم دلارهای خود را در بانک‌ها سپرده‌گذاری کردند و بانک مرکزی نیاز چندانی به استفاده از ذخایر پیدا نکرد؛ اما در آرژانتین، مسائل پیچیده‌تر است. نرخ بالای پزو در گردش و وابستگی به نرخ تبدیل بالا، می‌تواند فشار اقتصادی و اجتماعی شدیدی ایجاد کند. دلاریزه شدن ممکن است باعث کاهش کنترل دولت بر سیاست‌های پولی شود و همچنین به وابستگی بیشتر به اقتصاد آمریکا منجر گردد [۹]

بر اساس گزارش بانک جهانی، تولید ناخالص داخلی سرانه در سال ۲۰۲۳ نسبت به سال ۲۰۱۱ ۱۱ درصد کمتر بود. آمارهای رسمی نشان می‌دهد که نرخ تورم سالانه این کشور از تکریمی در سال ۲۰۰۴ به بیش از ۲۰۰ درصد در سال ۲۰۲۳ رسیده است [۱۰]

ایده طرح دلاری سازی خاور میایی برای عبور از مشکلات اقتصادی آرژانتین شامل جایگزینی پزو با دلار آمریکا بر اساس نرخ بازار (۷۳۰ پزو برای هر دلار) است، اما این ایده با انتقاداتی روبرو شده است. سرجیو ماسا، وزیر اقتصاد، هشدار داده که این تغییر به کاهش ۱۰۰ درصدی ارزش پزو و افزایش شدید هزینه‌های زندگی، ازجمله کرایه حمل‌ونقل عمومی، منجر خواهد شد. درحالی‌که دلاری سازی می‌تواند به ثبات اقتصادی کمک کند، کارشناسان نگران هزینه‌های بالای اجرا، افزایش بدهی و کاهش انعطاف‌پذیری اقتصاد در برابر شوک‌های خارجی هستند. آرژانتین که با تورم سالانه ۱۱۳.۴ درصد (ژوئیه ۲۰۲۳) روبروست، در دهه‌های اخیر از بحران‌های اقتصادی مکرر آسیب‌دیده است. دلاری سازی به‌عنوان راه‌حلی برای کاهش تورم و ایجاد ثبات مطرح‌شده، اما اقتصاددانانی مانند مارتین کاستلانو معتقدند این فرآیند برای اقتصاد ۶۳۲ میلیارد دلاری آرژانتین بسیار پرهزینه است. دلاری سازی ممکن است عدم تعادل‌های کلان اقتصادی را حل نکند و کشور را به دلیل وابستگی به چرخه اقتصادی ایالات‌متحده در برابر شوک‌های خارجی آسیب‌پذیرتر کند. آلخاندرو ورنر معتقد است که بی‌ثباتی آرژانتین ناشی از عدم تعادل مالی است و دلاری سازی این مشکلات را حل نخواهد کرد. او مقایسه‌ای با اکوادور ارائه می‌دهد که علی‌رغم دلاری سازی، همچنان با بحران مالی روبروست و به بازارهای مالی دسترسی ندارد. ورنر استدلال می‌کند که دلاری سازی برای اقتصاد پیچیده و متنوع آرژانتین یک رژیم بهینه ارزی نیست و این سیاست نه‌تنها مشکلات ساختاری را برطرف نمی‌کند، بلکه می‌تواند پیامدهای منفی بلندمدت داشته باشد. مارک سوبل، رئیس مجمع رسمی مؤسسات پولی^۱

¹ OMFIF (Official Monetary and Financial Institutions Forum)

و مالیدر مقاله‌ای هشدار داده که دلاری سازی یک استراتژی خطرناک است که خروج از آن دشوار خواهد بود. او این سیاست را به عنوان یک پاسخ نادرست به مشکلات آرژانتین معرفی کرده و تأکید می‌کند که ممکن است منجر به انقباض اقتصادی و سقوط بزرگ شود. به گفته او، دلاری سازی می‌تواند توجه را از ضرورت اصلاحات سخت اقتصادی منحرف کند. با توجه به وضعیت بحرانی، ضرورت اصلاحات اقتصادی واضح است، اما انتخاب مسیر مناسب همچنان موضوع بحث است. گونزالو تانویرا، از فعالان بخش خصوصی، اشاره می‌کند که راه‌حل‌های جایگزین متعددی وجود دارد، از جمله تبدیل‌پذیری، دلاری سازی یا پذیرش ارزهای دیگر. او تأکید می‌کند که مهم‌ترین مسئله، بحث و بررسی جدی درباره راه‌حلی است که بتوان آن را عملی کرد و به کاهش بحران کمک کند [۱۱]

۴.۲ افزایش نابرابری اقتصادی

دلاریزه شدن ممکن است شکاف طبقاتی را تشدید کند. افرادی که درآمد یا دارایی‌های خود را به دلار ذخیره کرده‌اند، در مقابل کاهش ارزش پزو مقاوم می‌مانند، اما بخش بزرگی از جمعیت که درآمدشان به پزو است، با افزایش هزینه‌های زندگی و کاهش قدرت خرید روبه‌رو می‌شوند. این وضعیت می‌تواند نارضایتی‌های اجتماعی را افزایش دهد؛ دلاری سازی می‌تواند موجب افزایش نابرابری اقتصادی در آرژانتین شود. بسیاری از اقشار کم‌درآمد به دلیل نداشتن دسترسی به دارایی‌های دلاری، با کاهش بیشتر قدرت خرید خود مواجه می‌شوند. بیش از ۵۰٪ از پس‌اندازهای مردم آرژانتین به دلار نگهداری می‌شود. در کشورهای دیگری مانند السالوادور، سپرده‌های دلاری به ۴۹.۶٪ از تولید ناخالص داخلی رسیده‌اند، درحالی‌که این رقم در پاناما به ۱۱۷٪ می‌رسد. این روندها می‌توانند فشار اقتصادی بیشتری بر اقشار ضعیف وارد کنند [۱۲]

بر اساس گزارش موسسه ملی آمار آرژانتین تا پایان سال ۲۰۲۲، شهروندان و شرکت‌های آرژانتینی بیش از ۲۴۶ میلیارد دلار در حساب‌های بانکی خارجی یا پول نقد اعلام نشده داشتند که معادل ۵۰ درصد تولید ناخالص داخلی سال ۲۰۲۱ (۴۸۷ میلیارد دلار) است. با این حال، بانک مرکزی با بدهی ۱۸.۸ تریلیون پزو و دارایی ۳۴.۵ میلیارد دلار، حدود ۵.۵ میلیارد دلار کمبود برای دلاریزه کردن در نرخ بازار آزاد دارد. دلاریزه شدن آرژانتین باید با نرخ بازار آزاد انجام شود. در حال حاضر نرخ رسمی دلار ۳۶۵ پزو و نرخ بازار آزاد، معروف به «دلار آبی»، ۷۴۰ پزو است. دلاریزه شدن با نرخی بالاتر یا پایین‌تر از این میزان می‌تواند تورم شدید یا رکود بانکی ایجاد کند [۱۳]

دلاریزه شدن اقتصاد آرژانتین می‌تواند به‌طور جدی نابرابری اقتصادی را تشدید کند. یکی از مهم‌ترین پیامدهای این سیاست، افزایش شکاف طبقاتی است، چراکه افرادی که دارایی‌های دلاری دارند، می‌توانند خود را در برابر کاهش ارزش پزو محافظت کنند، اما اکثریت جامعه که درآمدشان به پزو وابسته است، با کاهش قدرت خرید و افزایش هزینه‌های زندگی روبه‌رو می‌شوند. براساس آمارها، بیش از ۵۰ درصد از پس‌اندازهای مردم آرژانتین به دلار نگهداری می‌شود، که این مسئله نشان‌دهنده شکاف عمیق اقتصادی بین اقشار مختلف جامعه است. از سوی دیگر، دلاریزه شدن در آرژانتین به دلیل ساختار اقتصادی شکننده و وابستگی بیش از حد به اقتصاد آمریکا، آسیب‌پذیری این کشور را در برابر شوک‌های خارجی افزایش می‌دهد. کاهش استقلال سیاست پولی و ناتوانی در واکنش به بحران‌های داخلی، موجب افزایش وابستگی به متغیرهای خارجی مانند نرخ بهره آمریکا و نوسانات ارزی می‌شود. این وضعیت نه تنها توانایی دولت را در تنظیم اقتصاد محدود می‌کند، بلکه باعث می‌شود تا سیاست‌گذاری‌های اقتصادی تحت تأثیر شرایط خارجی قرار گیرند. در نهایت، دلاریزه شدن بدون توجه به چالش‌های ساختاری اقتصاد آرژانتین مانند تورم پایدار، عدم سرمایه‌گذاری و ضعف تولید داخلی، نمی‌تواند مشکلات اقتصادی این کشور را حل کند. بلکه احتمالاً به نابرابری اقتصادی بیشتر منجر شده و زمینه‌ساز بحران‌های

اقتصادی جدید خواهد شد. بنابراین، ضروری است که آرژانتین علاوه بر توجه به سیاست‌های ارزی، به حل مشکلات ساختاری نظیر اصلاحات بانکی، تقویت تولید داخلی و سرمایه‌گذاری بپردازد تا از تأثیرات منفی دلاریزه شدن کاسته شود.

۴.۳ وابستگی به اقتصاد خارجی و خطرات سیاسی:

دلاری شدن ممکن است خطر از دست رفتن خودمختاری پولی را برای کشور در حال توسعه در پی داشته باشد. پذیرش ارزی که کنترل داخلی بر آن ندارند، می‌تواند موجب شود که سیاست‌های پولی کشور توسط کشور دیگر کنترل شود، به‌ویژه در مواقع تنش‌های سیاسی. همچنین، این کشور ممکن است نتواند تصمیم بگیرد که از استفاده از ارز خارجی در اقتصاد خود جلوگیری کند که می‌تواند منجر به وابستگی اقتصادی بیشتر و محدودیت‌هایی در توسعه شود. خطر مهاجرت شرکت‌های چندملیتی که به دلیل ارز خارجی به کشور وابسته‌اند نیز وجود دارد [۱۴] از همین رو کارشناسان اقتصادی بیان می‌دارند که با دلاریزه شدن، اقتصاد آرژانتین به شدت به سیاست‌ها و شرایط اقتصادی ایالات متحده وابسته خواهد شد و تغییرات در سیاست پولی یا مالی آمریکا، مانند افزایش نرخ بهره، می‌تواند پیامدهای منفی جدی بر اقتصاد آرژانتین داشته باشد. علاوه بر این، وابستگی به یک ارز خارجی ممکن است موجب افزایش شکنندگی اقتصاد در برابر شوک‌های خارجی شود؛ وابستگی بیش‌ازحد به دلار، خطرات اقتصادی و سیاسی را به همراه دارد. در آرژانتین، بیش از ۶۰٪ ذخایر خارجی به دلار نگهداری می‌شوند که نشان‌دهنده وابستگی بالای این کشور به ارز خارجی است. بیش از ۹۰٪ معاملات کلان مانند خرید و فروش املاک به دلار انجام می‌شود که از کاهش اعتماد به ارز ملی حکایت دارد. همچنین، بحران سیاسی و اقتصادی موجب می‌شود که کشورها به صندوق بین‌المللی پول وابسته شوند، همانند آرژانتین که به وام‌های صندوق بین‌المللی پول برای تأمین نیازهای ارزی خود متکی است [۱۵] بر اساس برخی برآوردها، حدود ۱۰ درصد از کل پول نقد آمریکا در آرژانتین نگهداری می‌شود که معادل تقریباً ۲۰۰ میلیارد دلار است. این مقدار بیشتر از هر کشوری به جز ایالات متحده است. به‌طور متوسط، هر آرژانتینی حدود ۴۴۰۰ دلار در اختیار دارد، درحالی‌که هر آمریکایی حدود ۳۱۰۰ دلار دارد [۱۶]

برخی از مشکلات آشکار در طرح اقتصادی دلاریزه کردن اقتصاد آرژانتین وجود دارد. اولین مشکل این است که آرژانتین و ایالات متحده اقتصادهای بسیار متفاوتی دارند و آنچه ممکن است برای ایالات متحده سیاست پولی مناسبی باشد ممکن است برای آرژانتین کارآمد نباشد. کشورها باید مراقب باشند که با حذف اختیار خود در تعیین نرخ بهره و کاهش ارزش پول، استقلال اقتصادی خود را از دست ندهند. مشکل دوم عملی‌تر است: آرژانتین چگونه دلارهای خود را تأمین خواهد کرد؟ بانک مرکزی آرژانتین تقریباً هیچ ذخایر دلاری ندارد و به دلیل شرایط اقتصادی نامساعد، به راحتی نمی‌تواند به بازارهای سرمایه جهانی برای تأمین ارز دسترسی پیدا کند. در تئوری، مایلی می‌تواند برای دریافت وام به صندوق بین‌المللی پول درخواست دهد، اما موفقیت این تلاش‌ها بعید به نظر می‌رسد. آرژانتین در حال حاضر بزرگ‌ترین وام‌گیرنده از صندوق بین‌المللی پول است و ۴۴ میلیارد دلار بدهی دارد. صندوق بین‌المللی پول نیز نسبت به توانایی آرژانتین برای دلاری شدن در کوتاه‌مدت تردید دارد. کاهش ارزش پزو قبل از ورود به سیستم دلاری ضروری است، اما این امر منجر به افزایش قیمت‌ها و تشدید تورم خواهد شد. مشکل سوم این است که حتی اگر مایلی بتواند مشکلات فنی را برای کنار گذاشتن پزو حل کند، دلاری شدن می‌تواند یک قمار سیاسی باشد که نتایج ناپایدار به همراه داشته باشد. این سیاست می‌تواند آرژانتین را در مسیری خطرناک قرار دهد و به اقتصاد آسیب بزند [۱۷]

از این رو، تحقیقات نشان می‌دهند دلاری سازی ممکن است توان رقابتی آرژانتین را کاهش دهد، زیرا سیاست پولی ایالات متحده تأثیر مستقیم بر اقتصاد آرژانتین خواهد داشت. به دلیل عدم هماهنگی چرخه تجاری این دو کشور، ممکن است ارزش دلار در زمان‌هایی افزایش یا کاهش یابد که برای اقتصاد آرژانتین زیان‌بار است. دلاری سازی تضمینی برای حل عدم تعادل مالی یا رشد اقتصادی نیست. عدم همبستگی اقتصادی آرژانتین و آمریکا و تفاوت در بزرگی شوک‌ها، خطر کاهش رقابت‌پذیری صادراتی را افزایش می‌دهد. به علاوه، دلاری سازی تمرکز بر اصلاحات ساختاری ضروری را منحرف می‌کند. اگر آرژانتین دلار را به عنوان ارز ثابت بپذیرد، توانایی استفاده از نرخ ارز برای بهبود رقابت‌پذیری صادرات خود را از دست می‌دهد. تجربه نشان می‌دهد که کشاورزی آرژانتین که بخش اصلی صادرات آن است، در دهه‌های اخیر نسبت به رقبا مانند برزیل جایگاه خود را از دست داده است. در دهه ۱۹۹۰، اتصال پزو به دلار ابتدا تورم را کاهش داد و رشد اقتصادی را به همراه داشت؛ اما در مواجهه با شوک‌های خارجی مانند کاهش قیمت کالاهای و بحران‌های مالی، سیاست نرخ ارز ثابت نتوانست رقابت‌پذیری را حفظ کند. در نتیجه، صادرات کاهش یافت، بدهی خارجی افزایش یافت و در نهایت کشور در سال ۲۰۰۱ نکول کرد. برزیل توانست از کاهش ارزش پول خود برای مدیریت شوک‌های خارجی استفاده کند، در حالی که دلار قوی باقی ماند. اگر آرژانتین دلاری شود، ممکن است در مواجهه با شوک‌های مشابه دچار کاهش رقابت‌پذیری و افزایش هزینه‌های اقتصادی شود. دلاری شدن رسمی آرژانتین می‌تواند ریسک‌های جدی برای چشم‌انداز اقتصادی این کشور ایجاد کند. با توجه به عدم همسویی چرخه‌های تجاری آرژانتین با ایالات متحده، استفاده از دلار به عنوان ارز لنگر می‌تواند اقتصاد آرژانتین را نسبت به شوک‌های خارجی آسیب‌پذیرتر کند. هرچند نوسانات نرخ ارز بر قیمت صادرات دلاری تأثیری ندارد، اما می‌تواند بر سودآوری، سرمایه‌گذاری، تنوع تولید و بهره‌وری تأثیرگذار باشد. برای کاهش تأثیرات منفی دلاری شدن، بهره‌وری آرژانتین، به‌ویژه در بخش کشاورزی، باید به سطح رقابتی در مقایسه با ایالات متحده و برزیل برسد. تجارب گذشته آرژانتین حاکی از آن است که دلاری شدن ممکن است رشد اقتصادی مبتنی بر صادرات را محدود کند و منجر به کاهش رقابت‌پذیری و افزایش آسیب‌پذیری در برابر شوک‌های خارجی شود [۱۸]

بدین ترتیب دلاری شدن اقتصاد آرژانتین وابستگی به سیاست‌های آمریکا، نرخ بهره و تورم را افزایش می‌دهد و بی‌ثباتی اقتصادی به همراه دارد. عدم هماهنگی چرخه‌های اقتصادی آرژانتین با ایالات متحده باعث کاهش رقابت‌پذیری صادراتی و نوسانات اقتصادی می‌شود. آرژانتین به دلیل بحران‌های اقتصادی به صندوق بین‌المللی پول وابسته شده و این وابستگی می‌تواند کنترل سیاست‌های اقتصادی را از دست مقامات داخلی خارج کند و استقلال اقتصادی را کاهش دهد. وام‌های صندوق بین‌المللی پول با شروط سخت‌گیرانه، خطرات سیاسی را افزایش می‌دهند. دلاری شدن می‌تواند سرمایه‌گذاری خارجی را کاهش داده و بحران‌های سیاسی و اقتصادی را تشدید کند. وابستگی به ارز خارجی، ابزارهای سیاست‌گذاری را محدود کرده و استقلال اقتصادی را تضعیف می‌کند. بنابراین، دلاری شدن نه تنها مسائل اقتصادی، بلکه خطرات سیاسی جدی مانند وابستگی بیشتر و کاهش خودمختاری اقتصادی را نیز به همراه دارد.

۴.۴ تشدید شکاف طبقاتی و نابرابری:

ایده اصلی مایلی لغو پزو و جایگزینی آن با دلار آمریکا است. نسخه ملایم‌تری از این سیاست در اوایل دهه ۱۹۹۰ به اجرا درآمد، زمانی که دولت در بونینس آیرس نرخ مبادله‌ای ثابت برای پزو در برابر دلار تعیین کرد. این استراتژی که به تبدیل‌پذیری معروف است، پس از رکود عمیق و اعتراضات خیابانی شدید علیه محدودیت‌های برداشت بانکی در سال ۲۰۰۲، دیگر دفاع پذیر نبود و کنار گذاشته شد. نیکلاس سالدیاس، تحلیلگر ارشد آمریکای لاتین در واحد اطلاعات اکونومیست، معتقد است که بسیاری از اصلاحات پیشنهادی مایلی از جمله دلاریزه شدن، به‌ویژه در میان آرژانتینی‌های کم‌درآمد، نامحبوب خواهد بود و می‌تواند منجر به ناآرامی‌های اجتماعی شود. اتحادیه‌های کارگری و جنبش‌های اجتماعی

قدرتمند کشور احتمالاً به این اصلاحات واکنش شدیدی نشان خواهند داد. در نتیجه، به نظر می‌رسد سیاست‌های مایلی در ماه‌های آینده به شدت دوقطبی و تفرقه‌انگیز خواهند شد [۱۹]. بررسی مشکلات اقتصادی آرژانتین نشان می‌دهد که دلاری سازی اقتصاد این کشور با چالش‌های بسیاری مواجه خواهد بود. اصلی‌ترین مشکل این است که برای انجام چنین تغییر اقتصادی، به مقادیر زیادی دلار نیاز است، در حالی که دولت آرژانتین تقریباً هیچ ذخیره دلاری ندارد. نرخ دلار آبی در سال ۲۰۲۰ حدود ۸۰ پزو بود، اما در آوریل ۲۰۲۳ به ۱۰۰۰ پزو رسید. تورم سال‌هاست که به صورت سه‌رقمی ادامه دارد و بیش از ۲۰ درصد از مردم در فقر به سر می‌برند [۲۰]. از این رو دلاریزه شدن می‌تواند به نفع ثروتمندانی باشد که دارایی‌های خود را از قبل به دلار نگه داشته‌اند، اما برای افراد و کسب‌وکارهایی که درآمدشان به پزو است، هزینه‌های زندگی به‌طور چشمگیری افزایش می‌یابد. این شرایط باعث افزایش نابرابری و بی‌ثباتی اجتماعی می‌شود و ممکن است اعتماد عمومی به دولت و نظام بانکی را کاهش دهد؛ دلاری سازی در آرژانتین می‌تواند به تشدید نابرابری اقتصادی و شکاف طبقاتی منجر شود. آمار نشان می‌دهند که بیش از ۴۰٪ از جمعیت آرژانتین زیر خط فقر زندگی می‌کنند و افزایش وابستگی به دلار می‌تواند هزینه‌های زندگی این گروه را به دلیل کاهش قدرت خرید بالاتر ببرد. در پایان سال ۲۰۲۲، سپرده‌های دلاری به ۴۹.۶٪ از تولید ناخالص داخلی در سالوادور رسیدند و این رقم در پاناما به ۱۱۷٪ رسید. این وابستگی به دلار می‌تواند فشار بیشتری بر اقشار کم‌درآمد وارد کند، زیرا آن‌ها از دسترسی کمتری به دارایی‌های دلاری برخوردارند [۲۱].

نکته قابل توجه این است که آرژانتین در سال‌های اخیر با بحران‌های اقتصادی و اجتماعی بی‌سابقه‌ای مواجه شده است. در پایان سال ۲۰۲۳، نرخ فقر به ۴۱.۷ درصد و فقر شدید به ۱۱.۹ درصد رسید. با روی کار آمدن دولت جدید به ریاست خاویر مایلی در دسامبر ۲۰۲۳، وضعیت اضطراری اقتصادی اعلام شد و سیاست‌های ریاضتی شامل کاهش یارانه‌ها، تعلیق پروژه‌های دولتی، کوچک‌سازی سازمان‌ها و کاهش برنامه‌های رفاهی اجرا شد. این سیاست‌ها باعث افزایش شدید فقر و تورم شد و نرخ فقر در نیمه اول سال ۲۰۲۴ به بیش از ۵۳ درصد و نرخ فقر شدید به ۱۷.۵ درصد تا مارس همان سال رسید. در نتیجه این سیاست‌ها، قدرت خرید مردم به شدت کاهش یافت. تورم سالانه در آوریل ۲۰۲۴ به ۲۸۹.۴ درصد رسید و قیمت اقلام ضروری در هفت‌ماهه اول سال تا ۳۶۰ درصد افزایش یافت. اگرچه تورم ماهانه از حدود ۲۶ درصد در دسامبر ۲۰۲۳ به ۴ درصد در ژوئن ۲۰۲۴ کاهش یافت، اما تأثیر تورم بالا بر زندگی مردم همچنان باقی ماند. این شرایط بیش از ۵۷ درصد از کودکان را تحت تأثیر فقر قرار داد و ناامنی غذایی به شدت افزایش یافت. گزارش‌ها نشان می‌دهد بسیاری از خانواده‌ها توانایی تأمین نیازهای غذایی خود را ندارند و نرخ واکسیناسیون در کودکان نیز به کمتر از ۸۰ درصد کاهش یافته است. علاوه بر این، شرایط مسکن نامناسب و مشکلات بهداشتی و آموزشی نیز بحران را تشدید کرده است. افزایش هزینه‌های درمانی و کاهش خدمات دولتی باعث محدود شدن دسترسی مردم به مراقبت‌های بهداشتی شده است. قیمت داروها تنها در چهار ماه اول سال ۲۰۲۴ حدود ۱۴۶ درصد افزایش یافت که منجر به کاهش ۲۰ درصدی خرید داروهای بیماری‌های مزمن شد. این سیاست‌ها اگرچه حمایت بازارها، سرمایه‌گذاران و صندوق بین‌المللی پول را جلب کرده است، اما اثرات منفی آن بر زندگی مردم آشکار است. محبوبیت رئیس‌جمهور مایلی از سپتامبر ۲۰۲۴ به ۱۵ درصد کاهش یافته و نگرانی‌های عمومی درباره وضعیت اقتصادی و بیکاری افزایش یافته است. تحلیلگران هشدار می‌دهند که این سیاست‌ها ممکن است بحران‌های اقتصادی عمیق‌تری را ایجاد کند [۲۲].

بدین ترتیب دلاری شدن اقتصاد آرژانتین نه تنها با چالش‌های اقتصادی پیچیده‌ای مواجه خواهد بود، بلکه می‌تواند به تشدید شکاف طبقاتی و نابرابری منجر شود. کاهش قدرت خرید به دلیل افزایش هزینه‌های زندگی، به‌ویژه برای اقشار کم‌درآمد، باعث افزایش فقر و نابرابری خواهد شد. افزایش وابستگی به دلار، به نفع ثروتمندان خواهد بود که دارایی‌های دلاری دارند، اما برای اقشار کم‌درآمد هزینه‌های زندگی به‌طور چشمگیری افزایش می‌یابد. این شرایط به بی‌ثباتی اجتماعی

و کاهش اعتماد عمومی به دولت و نظام بانکی منجر خواهد شد. بحران‌های اقتصادی و اجتماعی عمیقی که آرژانتین با آن مواجه است، همراه با سیاست‌های ریاضتی، افزایش فقر و تورم، مشکلات مسکن، بهداشتی و آموزشی را تشدید کرده و باعث کاهش شدید رفاه عمومی شده است. در این شرایط، اقتصاد آرژانتین با چالش‌هایی مواجه است که نه تنها به بی‌ثباتی اقتصادی، بلکه به افزایش نارضایتی اجتماعی و بحران‌های سیاسی نیز دامن می‌زند.

۵. نتیجه‌گیری

دلاریزه شدن اقتصاد به فرآیندی اطلاق می‌شود که در آن یک کشور به استفاده گسترده از ارز خارجی (عمدتاً دلار آمریکا) در مبادلات داخلی و خارجی خود می‌پردازد. این فرایند معمولاً در کشورهایی با اقتصادهای ناپایدار یا تورم بالا مشاهده می‌شود که ارز ملی آن‌ها ارزش خود را به سرعت از دست می‌دهد. در دلاریزه شدن، ارز خارجی به جای پول ملی در معاملات روزمره، ذخیره ارزش و حتی تنظیم سیاست‌های پولی استفاده می‌شود. دلاریزه شدن به‌ویژه در کشورهایی که با بحران‌های ارزی یا تورم‌های افسارگسیخته مواجه هستند، به عنوان ابزاری برای مقابله با این مشکلات و احیای ثبات اقتصادی مطرح می‌شود. دلاریزه شدن اقتصاد در آرژانتین به عنوان یک راه حل برای مقابله با بحران‌های تورمی و مالی در ابتدا به نظر می‌رسید که می‌تواند به ثبات اقتصادی و جذب سرمایه‌گذاری خارجی کمک کند. این سیاست به‌ویژه در شرایطی که ارز ملی دچار نوسانات شدید بود، به عنوان یک ابزار برای کاهش تورم و ایجاد امنیت اقتصادی مورد استفاده قرار گرفت. با این حال، تجربیات چند دهه اخیر نشان داده است که این راه حل نه تنها مشکلات را به طور اساسی حل نکرده، بلکه در مواردی حتی بحران‌های اقتصادی جدیدی را به همراه داشته است. دلاریزه شدن به آرژانتین اجازه داده است که در کوتاه مدت از برخی چالش‌های اقتصادی رهایی یابد، اما در بلندمدت با ایجاد وابستگی بیشتر به اقتصاد ایالات متحده و محدود شدن ابزارهای سیاست پولی داخلی، کشور با بحران‌های مالی پیچیده تری روبه‌رو شده است.

در جمع‌بندی کلی، دلاریزه شدن آرژانتین نشان‌دهنده یک فرایند پیچیده است که در عین حل موقتی برخی مشکلات اقتصادی، پیامدهای منفی و چالش‌هایی جدی به همراه داشته است. یکی از بزرگ‌ترین مشکلات این سیاست، وابستگی به دلار و ناتوانی دولت در کنترل کامل سیاست‌های پولی است. این وابستگی، به‌ویژه در شرایط بحران‌های اقتصادی جهانی، موجب آسیب‌پذیری بیشتر اقتصاد کشور و کاهش توانایی مقابله با شوک‌های خارجی شده است. علاوه بر این، دلاریزه شدن به طور خاص به تشدید نابرابری اجتماعی و افزایش شکاف‌های طبقاتی منجر گردید. در حالی که افرادی که دارایی‌های خود را به دلار تبدیل کرده بودند، از نوسانات ارز محافظت کردند، اقشار کم‌درآمد بیشتر از افزایش هزینه‌های زندگی و کاهش قدرت خرید رنج بردند. این وضعیت نه تنها رفاه عمومی را کاهش داد، بلکه باعث افزایش نارضایتی‌های اجتماعی شد. همچنین، دلاریزه شدن موجب کاهش رقابت‌پذیری صادراتی کشور شد. از آنجایی که آرژانتین دیگر قادر به کاهش ارزش پول خود به منظور افزایش رقابت‌پذیری محصولاتش در بازارهای جهانی نبود، این موضوع به کاهش صادرات و افزایش وابستگی به واردات منجر گردید. این چالش‌ها در کنار نوسانات نرخ ارز و بحران‌های مالی داخلی، باعث شد که آرژانتین با مشکلات ساختاری جدیدی مواجه شود. به‌ویژه در دهه ۱۹۹۰، پیوستن پزو به دلار برای مدتی تورم را کنترل کرد، اما این سیاست‌ها نتوانستند در برابر بحران‌های جهانی و افزایش بدهی‌های خارجی مقاومت کنند و در نهایت به بحران مالی و نکول بدهی در سال ۲۰۰۱ منجر شد. در نهایت، می‌توان گفت که دلاریزه شدن اقتصاد آرژانتین در درازمدت بیشتر از اینکه یک راه حل پایدار باشد، به افزایش آسیب‌پذیری اقتصادی و بروز بحران‌های جدید دامن زده است. با توجه به تجربه‌های منفی و اثرات بلندمدت این سیاست، به نظر می‌رسد که اتخاذ رویکردهایی نظیر استفاده از چند ارز و رقابت آزاد ارزی که در برخی موارد از جمله برنامه‌های اخیر دولت مایلی مطرح شده است، می‌تواند راه‌حلی انعطاف‌پذیرتر باشد. این رویکرد می‌تواند به دولت آرژانتین این امکان را بدهد که سیاست‌های پولی خود را به طور مؤثرتری تنظیم کرده و در عین حال خطرات وابستگی

کامل به دلار را کاهش دهد. با توجه به مسائل مطرح شده در این مقاله، مشاهده می شود که دلاریزه شدن در آرژانتین راه حلی موقت بوده است که در مواجهه با چالش های بلندمدت اقتصادی، نتوانسته است به طور کامل مشکلات را حل کند. در نتیجه، نیاز به یک بازنگری در سیاست های پولی و ارزی این کشور احساس می شود تا بتوان راه حل های پایدارتر و جامع تری برای رفع بحران های اقتصادی و اجتماعی در آینده ارائه داد.

۶. مراجع

[۱] شهریار، ابوالقاسم، اطهری، سید حسین (۱۴۰۲). امکان سنجی دلار زدایی در اقتصاد ایران بر اساس عضویت در سازمان

همکاری شانگهای. مطالعات اقتصاد سیاسی بین الملل، دوره ششم، شماره دوم، ص ۵۸۳.

[۲] Quispe-Agnoli, M. (2002, March). Costs and Benefits of dollarization. In *LACC Conference on Dollarization and Latin America, Miami, Florida*.

[۳] Schuler, K. (2005). Some theory and history of dollarization. *Cato J.*, 25, 115. P.116-118

[۴] Isna. (1403). Retrieved from [چیس؟ دلار زدایی چیست؟](https://www.isna.ir/news/1403042214931)
<https://www.isna.ir/news/1403042214931>

[۵] Kamin, S. B., & Ericsson, N. (2003). Retrieved from Dollarization in post-hyperinflationary Argentina:
<https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0261560602001031>

[۶] Buera, F. J., & Nicolini, J. P. (2019). The Monetary and Fiscal History of Argentina: 1960-2017. University of Chicago, Becker Friedman Institute for Economics Working Paper. 8-18

[۷] AIRES, V. B. (2024). Retrieved from Javier Milei's Radical Plan to Transform Argentina: <https://time.com/6980600/javier-milei-argentina-interview/>

[۸] Falcone, M. (2023). Retrieved from Can Dollarization Fix Argentina's Inflation Problems?: https://fee.org/articles/can-dollarization-fix-argentina-s-inflation-problems/?gad_source=1&gclid=Cj0KCQiAst67BhCEARIsAKKdWOLh9o-K63K0XSfukGtcu8OZOd1GcfazccCR2_C-aBoQxjx5D23jFAYaAj2PEALw_wcB

[۹] Raisbeck, D., & Calderon de Burgos, G. (2023). Retrieved from The Economist Gets It Wrong on Dollarization in Argentina: <https://www.cato.org/blog/economist-gets-it-wrong-dollarization-argentina>

[۱۰] Foreignaffairs. (2023). Retrieved from Argentina Is Still in Crisis: <https://www.foreignaffairs.com/south-america/argentina-still-crisis>

[۱۱] Gabin, L. (2023). Retrieved from Milei's Path to Dollarization: Riddled with Doubts: <https://www.americasquarterly.org/article/mileis-path-to-dollarization-riddled-with-doubts/>

[۱۲] Falcone, M. (2023). Retrieved from Can Dollarization Fix Argentina's Inflation Problems?: https://fee.org/articles/can-dollarization-fix-argentina-s-inflation-problems/?gad_source=1&gclid=Cj0KCQiAst67BhCEARIsAKKdWOLh9o-K63K0XSfukGtcu8OZOd1GcfazccCR2_C-aBoQxjx5D23jFAYaAj2PEALw_wcB

[۱۳] Raisbeck, D., & Calderon de Burgos, G. (2023). Retrieved from The Economist Gets It Wrong on Dollarization in Argentina: <https://www.cato.org/blog/economist-gets-it-wrong-dollarization-argentina>

- [١٤] Corporatefinanceinstitute. (2022). Retrieved from Dollarization: <https://corporatefinanceinstitute.com/resources/economics/dollarization>
- [١٥] Falcone, M. (2023). Retrieved from Can Dollarization Fix Argentina's Inflation Problems?: https://fee.org/articles/can-dollarization-fix-argentina-s-inflation-problems/?gad_source=1&gclid=Cj0KCQiAst67BhCEARIsAKKdW0lh9o-K63KOXSfukGtcu8OZOd1GcfazccCR2_C-aBoQxjx5D23jFAYaAj2PEALw_wcB
- [١٦] Nicas, J., Alcoba, N., & Herrera, L. (2023). Retrieved from In Country Where Houses Are Bought in \$100 Bills, Plans for Sweeping Change: <https://www.nytimes.com/2023/11/24/world/americas/argentina-economy-peso-dollar-javier-milei.html>
- [١٧] Elliott, L. (2023). Retrieved from Does Javier Milei's dollarisation plan for Argentina make any economic sense?: <https://www.theguardian.com/world/2023/nov/20/javier-milei-dollar-plan-argentina-economy>
- [١٨] Lamby, L. (2024). Retrieved from How would dollarisation affect Argentina's competitiveness?: <https://www.economicsobservatory.com/how-would-dollarisation-affect-argentinass-competitiveness>
- [١٩] Elliott, L. (2023). Retrieved from Does Javier Milei's dollarisation plan for Argentina make any economic sense?: <https://www.theguardian.com/world/2023/nov/20/javier-milei-dollar-plan-argentina-economy>
- [٢٠] Nicas, J., Alcoba, N., & Herrera, L. (2023). Retrieved from In Country Where Houses Are Bought in \$100 Bills, Plans for Sweeping Change: <https://www.nytimes.com/2023/11/24/world/americas/argentina-economy-peso-dollar-javier-milei.html>
- [٢١] Falcone, M. (2023). Retrieved from Can Dollarization Fix Argentina's Inflation Problems?: https://fee.org/articles/can-dollarization-fix-argentina-s-inflation-problems/?gad_source=1&gclid=Cj0KCQiAst67BhCEARIsAKKdW0lh9o-K63KOXSfukGtcu8OZOd1GcfazccCR2_C-aBoQxjx5D23jFAYaAj2PEALw_wcB
- [٢٢] Theguardian. (2024). Retrieved from Poverty in Argentina soars to over 50% as Milei's austerity measures hit hard: <https://www.theguardian.com/world/2024/sep/27/poverty-rate-argentina-milei>